

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput XIII. De Hæresibus adversus Unionem hypostaticam pugnantibus,
ac primum Nestoriana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

placuisse quo pacto voluntas in finem tendat naturaliter, in media autem per electionem, atque dixisse eligi media ratione finis; unde consequitur voluntatem diverso actu fini adherere, & mandata servare. Quare distinguo minorem: implevit Christus præceptum patris voluntate ultimo fini adherente eodem actu, quo implevit præceptum, nego: actu diverso, concedo. Dico autem actum *diversum* connotative, quemadmodum Deus diverso modo amat semetipsum & creaturas, quamvis amor creaturarum sit ab amore sui ipsius re ipsa indistinctus; & rationalis creatura diverso pacto amat beatitudinem, & bonum particulare, licet unius amor in amore alterius contineatur.

25.
Alia instantia.

Ultimo objicies. Expedita est via conciliandi Christi libertatem cum præcepto, si dicamus sufficere ad meritum libertatem lubentiae; non enim ad Christum referenda est damnata IV. propositio Janseniana, manifesto de hominibus naturæ lapsæ prolata. Sufficere autem in Christo hanc libertatem demonstrari potest auctoritate, & ratione. Sanctus enim Thomas in III. dist. 18. art. 2. ad 5. ait. *Dicendum quod etiam si liberum Christi arbitrium esset determinatum ad unum numero, sicut ad diligendum Deum, quod non facere non potest; tamen ex hoc non amisit libertatem, aut rationem laudis, sive meriti, quia in illud non coacte, sed sponte tendit, & ita est actus sui dominus.* Et quidem ex nostris principiis Christus Deum necessario diligebat, quia illum intuebatur in se, ideoque non erat in huiusmodi amore indifferentia iudicii. Si ergo promeruit servando præcepta, promeruit diligendo Deum, quod est præceptum primum ac

maximum, & consequenter habuit meritum absque libertate indifferentiæ.

Resp. nos hanc sententiam, quæ nonnullis recentioribus placet, repudiare tanquam Jansenianam. Disputavit quidem Jansenius de libertate hominis lapsi sub dominatu concupiscentiæ, vel gratiæ; sed iisdem principiis argutabatur, quod ad essentiam libertatis non pertineat indifferentia, obtrudens hæc eadem exempla libertatis Dei, Christi, ac Beatorum. Nos hunc errorem refutavimus libro XVI. permultisque argumentis etiam ex D. Thoma petitis ostendimus non dari absque libertate indifferentiæ potestatem liberi arbitrii, non solum in nobis, sed neque in Beatis, neque in Deo. Auctoritati Divi Thomæ, quæ nunc objicitur, illic cap. 3. cumulate satisfecimus. Quod additur de actu charitatis, & amoris Dei non una responsione diluitur. Sunt qui in Christo, sicut duplicem scientiam, ita duplicem amorem distinguunt, & necessarium unum derivatum ex visione beata, liberum alterum proficiscentem à scientia viatoris aut infusa, aut acquisita. Huic ergo amoris, non illi, tribuunt rationem meriti. Alii defendunt, Deum prout est summum bonum, necessitate ab iis amari, qui illum facie ad faciem intuentur; diligunt tamen libere hoc, aut illo actu ad creaturas relato. Demum aliqui distinguunt inter actus à charitate elicitos, & inter actus imperatos, id est, inter illos, qui dilectione tendunt immediate in finem ultimum, & illos qui dilectione finis spectant ad exercitamenta virtutum; actibus ergo à charitate directis & imperatis concedunt meriti laudem, quam actibus elicitis denegant. Utere pro libitu his responsionibus nunquam indifferentiam à libertate arbitrii disjungens.

C A P U T XIII.

De Hæresibus adversus Unionem hypostaticam pugnantibus, ac primum Nestoriana.

S U M M A R I U M.

1. 2. & 3. Ponuntur præliminaria.
4. Propositio I. probatur.
5. Usque ad II. defensoribus Nestorii respondetur.

11. 12. & 13. Probatur unitas personæ in Christo.
14. & seqq. Respondetur sophismatibus Nestorii.

1.
Doctrina
Nestorii.

ABSOLUTA de corpore & anima Christi dotibusque adherentibus disputatione, pertractandum modo est de mirabili humanæ naturæ cum divinitate unione, cum recta methodus possit, ut à partibus ad rem complexam progrediamur. Principio autem refutanda occurrunt Nestorii, & Eutyche-
tis nefaria dogmata. Nestorius ex

Monachò Sacerdos primum Ecclesiæ Antiochenæ, deinde vertente anno 427. renuntiatus Constantinopolitanus Episcopus, coepit circa hæc tempora spargere præconceptæ hæreseos venena. Eo enim sedente Anastasius Presbyter differens in Templo ad populum hortatus illum est, ne Beatissimam Virginem *Deiparam* appellaret, ut principio Ecclesiasticæ Historiæ

storiæ refert Evagrius. Venerat autem Anastasius Constantinopolim una cum Nestorio, ejusque semper usus fuerat consuetudine, ita ut fuerit unus ab altero pestiferis imbutus erroribus, jam antea sparsis ab Ebionitis, Samosatensibus, atque à Nestorii præceptore Theodoro Mopsuesteno. Accessit horum satelles Dorotheus, qui pro concione ausus est inclamare, *Si quis Mariam Deiparam dixerit, sit anathema*. Illud ergo fuit capitale dogma Nestorianum. Revocarunt quidam in dubium, num in refutanda pertinaciter *Deipara* voce Nestorius tantum erraverit; an vero asseruerit Dominum Jesum à primo conceptionis instanti non fuisse vere & proprie Deum Verbum, neque naturam humanam fuisse substantialiter divinæ conjunctam in unitate personæ. Quod foret sane repudiandi vocabulum *Deipara* causa princeps.

2.
Monetur Nestorius à Pontifice.

Oppugnantibus compluribus Nestorianam blasphemiam, & rumore serpentis hæresis ad Cælestinum Papam delato, is per literas Nestorium ad resipiscentiam, errorisque retractationem hortatus est, indicta post decem dies communionis Ecclesiasticæ privatione. At spretis Romani Pontificis literis eadem, ac deteriora dogmata palam evomuit, etiam sanctum Cyrillum, qui adversus Nestorium ipsum capitula quædam conscripserat, ut Apollinaristam, Arianumve traducens. Tanta Nestorii pervicacia probos, fideique servatores permovit, ut se ab ejus communione segregarent; quod ille tam ægre tulit, ut non solum ad Generalem Synodum provocarit, verum etiam adversarios suos, nulla habita ratione dignitatis vel ordinis, traderet victos Præfecto Urbis flagris immani crudelitæ cadendos. Verum annuente Cælestino coacta Synodo universali, quæ est celebris Ephesina celebrata anno D. 431. audax ille homo non comparuit; ac privatus Ecclesiasticis infulis exul ac profugus, dum in blasphemias erumperet, efflavit animam.

3.
Status questionis.

Nestorii fama & vetus consuetudo impulit Joannem Antiochenum Antistitem, ut susciperet perditissimi hominis patrocinium. Sero itaque ac diu expectatus Joannes Ephesum venit, stipatus Episcopis aliis, factionis præsertim Pelagianæ, atque Nestorio addictissimis: rejecit damnationem Nestorii factam à Synodo, & Cyrilli Capitula proscriptis tanquam hæretica, aliaque plura patravit, quæ de eo ingerunt suspensionem. Attamen quia fidei suæ optima alias præbuit exemplum.

R. P. Berti Theol. Tom. V.

perimenta, ac tandem etiam cum Cyrillo foedus inijt; merito quaeritur an vera hæresim probaverit Nestorianam. Plura de hac hæresi, ejusque fortuna tradunt Sacri omnes Historici, nec non Dionysius Petavius lib. 1. de Incarnat. cap. 7. & 8. atque ex nostratibus Christianus Lupus in Scholiis ad Synodum Ephesinam, & Norisius in Controversia *De uno ex Trinitate passio*, quæ magna contentione adversus Nestorianos fuit agitata. Est ergo inquirendum primo de ipso errore Nestorii, an negaverit Christum esse substantialiter Verbum, sublata inter utramque naturam hypostatica unione: deinde idem error est refellendus: videndum postea an Virgo sit appellanda *Deipara*; posthac an Cyrillus Nestorianos exagitans in oppositam hæresim lapsus fuerit: denique an Joannes Antiochenus ejusque fautores sint hæreticis connumerandi. De controversia enim circa *Unum de Trinitate passum* dicam libro proximo, differens de propositionibus, quæ possunt de Christo Reparatore enuntiari.

PROPOSITIO I. Nestorius vere negavit Verbum Deum in unitatem personæ humanam assumpsisse naturam, atque Virginem Mariam proprie appellandam esse *Deiparam*.

Probatur non solum communi Scriptorum clarissimorum suffragio, Leonis Magni, Vincentii Lirinensis, Cassiani, Evagrii, Liberati Diaconi, Facundi Hermianensis, aliorumque Nestoriano sæculo proximiorum, atque ex judicio Apostolicæ Sedis, & Ephesinæ Synodi; verum etiam ipsius Nestorii scriptis, doctrinisque perversis; unde hæc argumenta promuntur. I. Qui asserit hominem à Virgine genitum non esse Deum Verbum, sed Deum Verbum in illo homine habitavisse, proculdubio personas dispescit, atque inter utramque statuit solam unionem moralem. At Nestorius asseruit Virginem non peperisse Deum Verbum, sed hominem tantum, in quo Deus Verbum inhabitaverit. Igitur Nestorius plures constituit in Christo personas, & negavit naturæ humanæ cum divina unionem substantialem. Minor probatur ex primo Nestorii adversus S. Cyrillum anathematismo: *Si quis eum, qui est Emmanuel, Deum verum esse dixerit, & non potius Nobiscum Deus, hoc est inhabitasse eam, quæ secundum nos est, naturam, per id quod unitus est nostræ, quam de Maria Virgine suscepit: Matrem etiam Dei Verbi, & non potius ejus, qui Emmanuel est, nuncupaverit; ipsumque Dei Verbum*

P 2

Verbum

Verbum in carnem verum esse, quam accepit ad ostentationem Deitatis suae, ut habitu inveniretur ut homo, anathema sit. Præterea negabat Nestorius Christum, quem Virgo peperit esse Deum, affirmans plenum fuisse divinitate eo sensu, quo Joannes Baptista plenus fuit Spiritu sancto, ideoque non plus sacram Virginem dicendam matrem Dei, quam matrem Spiritus sancti Elisabetham, ex Virgine autem Deum processisse atque emicuisse, non autem natum. Atqui inter Joannem Baptistam ac Spiritum sanctum non fuit unio substantialis. Igitur in sensu Nestorii nec fuit talis unio inter hominem, quem genuit Maria Virgo, atque inter Deum Verbum. Major probatur ex verbis Nestorii recitatis ab Evagrio, & Theodoro Episcopo Ancyrano: *Egone eum qui spatii menstruis adoluerit, Deum appellavero?* atque ex Relatione Cleri, & populi Constantinopolitani, quæ talis est: *Hominem illum in matris utero fuisse fatetur plenum Deo Verbo, quomodo Joannes Baptista plenus Spiritu sancto, &c.* Similiter in libro ab ipso Nestorio conscripto, & perlecto Act. 1. Synodi Ephesinæ, asseritur Christum eadem ratione dici filium Dei, quemadmodum Moyses appellatus est Deus Pharaonis, & Saul, ac Cyrus Christi nomen obtinuerunt. Tertio qui duas in Christo personas distinguit, quarum una sit Dei serva, neque appellari possit Unigenitus Dei filius, altera sit Domina, neque vocari possit filius Virginis, aut Redemptor pro humano genere crucifixus, is proculdubio negat utramque naturam divinam & humanam conjunctas esse in unitate personæ. Hæc omnia Nestorius protulit. Ait enim Anathematismo v. non esse unum Dei filium, qui natus est ex Virgine, & quem Pater genuit ante Luciferum: *Si quis unum esse post assumptionem hominis naturaliter Dei filium audeat dicere, cum sit Emmanuel, anathema sit.* Idem tradit anath. vii. & x. Quarto non sufficit ut dicatur Nestorius admisisse in Christo hypostaticam unionem, quod asseruerit Verbum tanquam in templo habitasse in humanitate, nec sufficit admisisse tantummodo vocabula unionis, dignitatis, auctoritatis, æqualitatis: imo hæc demonstrant multitudinem personarum, quemadmodum Sancti, qui templum sunt Spiritus, & quibus ait Apostolus, *Glorificate, & portate Deum in corpore vestro*, non sunt eadem cum Spiritu sancto persona, nec eadem persona sunt duo viri vel amicitia conjuncti, vel pares dignitate atque honore. Nestorius autem in Epistola ad Cyrillum, quæ ex-

tat 1. p. Concilii Ephesini, docuit Verbum Deum in Christo homine tanquam in templo habitasse, atque ideo unum ab altero fuisse inseparabile, quia *Templum illud nunquam fuit aliquo peccato contaminatum*; addiditque se in Christo honorem atque cultum non separare, quoniam homo Deum gestabat, ita ut Deifer fuerit, non Deus, Dominicus, non Dominus, neque dividenda sit adoratio propter solam conjunctionem auctoritatis & dignitatis. Igitur Nestorius hypostaticam unionem duarum naturarum penitus oppugnavit. Insuper Nestorius, tametsi in sermone quodam execratus est hæresim Pauli Samosatensis, attamen in publica Contestatione proposita à Clero Constantinopolitano, in Collect. Conciliorum Ph. Labbei Tom. 111. pag. 337. convictus est has capitales blasphemias cum Paulo pronuntiasse: *Maria Verbum non peperit. Qui fieri queat, ut Maria ex se genuerit antiquiorem se? Qui ex Virgine natus est, homo est.* Ac facta collatione assertionum Pauli ac Nestorii ibidem concluditur: *En Paulo Samosateno hæretico, qui alium asserit esse Verbum, & alium Jesum Christum, neque unum esse ut orthodoxa proficitur Ecclesia, plenissime adstipulatur.* Postremo si attendantur Nestoriana principia, simul apparet non potuisse hunc hæresiarcham inter Filium Virginis, ac Filium Dei unionem aliam fateri præter moralem, atque existimasse ex Catholica doctrina fieri consequens, ut vera sit hæresis Apollinarij autumantis divinitatem in humanitatem fuisse conversam; ideoque nil ad purgandum Nestorium valet, quod ubique Arium, & Apollinarium infectetur. Enimvero cum Paulo Samosatensi, Photino, aliisque superiorum ætatum hæreticis opinabatur Nestorius non posse naturam propria subsistentia exspoliari, ac propterea hæc erant ejus verba apud Cyrillum in Epist. ad Successum, *Si Christus perfectus Deus, idemque perfectus homo intelligitur, ubi naturæ est perfectio, si hominis natura non subsistit?* Igitur Nestorius cum duplicem in Christo naturam adversus Apollinarias fateretur, debebat ex falso illo principio, quod natura sine propria subsistentia sit imperfecta, inferre, quod in Christo duplex subsistentia debeat admitti. Illud etiam ex Nestoriano principio erat consequens, quod Maria non sit vere Deipara; nam cum Verbum Deus non possit habere initium subsistentiæ ex muliere, & alias hæc pepererit filium hominem, in quo natura & subsistentia creata juxta Nestorium inveniebatur, non poterat

poterat ipse percipere sacram Virginem esse Dei genitricem, cum non genuerit nudam & seorsim positam divinitatis naturam, ut refert S. Cyrillus in suo Apologetico.

QUAE PROFERUNTUR IN DEFENSIONEM
NESTORII.

5.
Obicitur in
defensionem
Nestorii.

At rectam fidem Nestorium incorruptam servasse, posset quis contendere illustribus testimoniis, atque ejusdem Nestorii contestatione ac doctrina. Testimonia vero sunt quæ sequuntur. Joannes Antiochenus in Epistola ad Nestorium, quæ extat in Synodo Ephesina, illum hortatur ut sacram Virginem Mariam appellare non detrectet Deiparam, quandoquidem compertum sibi foret ex relatione multorum, qui illum non infrequenter audierant, quod ipsam solam vocem, non piam quoque ipsius vocis notionem averfaretur. Atque in Epistola ad Firmum, quam scripsit Joannes posteaquam Catholicis accesserat, edita à Garnerio dissert. v. de Causa Theodoret, *Sapiebat, inquit, sic prius sanctissimus Episcopus Nestorius, sicut res ipsæ docuerunt. Cavebat vero nomen, veluti dare posset, unde nos sequaces hæretici Apollinarii reprehenderent. Quia vero sic & ante sapuit, inde convincitur, quia cito constitit admonentibus nobis, & ipsum nomen accepit, & in duobus sermonibus sanam fidei expositionem, & irreprehensibilem nobis direxit.* Theodoretus in Epistola ad Alexandrum Hieropolitanum ait immerito venerabilis, & sanctissimi Episcopi Nestorii dogma fuisse damnatum. Rectum Nestorium tenuisse sensum testatur etiam Acacius Episcopus in Epistola ad Cyrillum, & alii, de quibus noster Lupus in Schol. ad Syn. Ephesinam. Etiam Socrates lib. vii. H. E. cap. 32. hæc de Nestorio profert: *Meo quidem judicio neque Paulum Samosatenum, neque Photinum imitatur, neque Dominum hominem solum esse dicit, sed vocem duntaxat Deipara tanquam larvam reformidat.*

6.
Respond.

Resp. hæreticos omnes, & maxime Nestorium, cui in faciem restiterant ex ipso Clero Constantinopolitano viri doctrina & pietate præclari, verborum involucris, & specioso insectandi damnatas hæreses prætextu proprias summa fraude occultasse. *Sunt enim illi, (inquit Synodus Ephesina in Relatione missa per Palladium ad Theodosium,) qui diversa à recta fide sentiunt, adeo callidi, ut quidam quoque sanctissimi Episcopi occultato errore à Nestorio decepti sint, eique se adjunxerint; qui tamen postquam dilucide quid sentiret essent percunctati, il-*

lumque suas blasphemias reagentem compersissent, ab eo desciverunt, Synodo se adjunxerunt, patefactaque ejusdem blasphemia condemnationis sententiam adversus illum tulerunt. Inter prædictos Episcopos connumerandos esse Joannem Antiochenum, ac Theodoretum, demonstrabimus infra. Scripsit vero Joannes ad Firmum post acceptam Nestorii Epistolam, in qua callidus hæreticus scripsit, se concedere ut Virgo Dei Genitrix nominetur propter unitonis rationem, non juxta sensum Apollinarii vel Arii; quæ confessio decepisset unumquemque, cui non esset manifestum qualem unitonem Nestorius adstrueret, & cur Apollinarii, Ariique sensum execraretur: quod nos in postrema argumentatione explicavimus. Hinc inita pace cum Cyrillo, Joannes omnes hæretici tergiversationes detexit atque proscripsit: & etiam Theodoretus, qui impense partibus Nestorianis studuerat, cognita nequitia Nestoriani tetulit inter hæreticos lib. iv. cap. 12. Hæreticarum fabularum. Cum potuerit ambiguus Nestorii sermo decipere tales Præsules, nil mirum, quod lectitando ejus opuscula Socrates hominem illum potius imperitum, quam impium existimaverit.

Ex doctrina Nestorii possunt hæc ad ipsius defensionem urgeri. I. In sermone quem habuit Constantinopoli causam reddens cur potius sacram Virginem appellaret *Christotocon*, quam *Theotocon*, id est Christi genitricem, non Dei, ait: *Quoniam Christus, id est, hoc appellationis nomen significativum est utrorumque, id est, Dei & hominis.* Addit sequi se exemplum Evangelistæ, qui non ait, *Liber generationis hominis, ne purum nobis hominem videretur ostendere, neque Liber generationis Verbi Dei, ne Divinitatem nobis ex parte humanitatis induceret.* II. In serm. altero apertissime proficitur in Christo unitatem personæ dicens: *Christus indivisus est; non enim habemus duos Christos, vel duos filios.* III. Serm. 12. his verbis execratur errorem Pauli Samosatensis: *In stupore dentium remaneat Paulus Samosatensis, qui nobis Dominicam humanitatem nudam à Deitate deliravit.* Hæc omnia ita pro Nestorio possunt opponi. Non errat in dogmate, qui affirmat Virginem Mariam peperisse Christum, in quo Dei, & hominis reperitur natura; & dummodo fateatur advenit Paulum Samosatensem humanitatem Deitati conjunctam, & Christum unum, atque indivisum Dei filium, tenet per omnia fidem Orthodoxam.

P 3

Nesto-

7.
Urgetur de-
fensio Ne-
storii.

Nestorius asserit Mariam esse Genitricem Christi, hunc esse unum atque indivisum, neque habere humanam naturam à divinitate sejunctam. Igitur Nestorius fuit per omnia Catholicus atque Orthodoxus.

8.
Responde-
tur.

Resp. Nestorium multiplicem inter Christi humanitatem, ac divinitatem unionem admisisse, nunquam tamen *hypostaticam*, qua utraque natura copulata est in unitate personæ. Admisit enim unionem, quam appellabat *συγάριον*, id est, *societatem*: item consortium & copulationem secundum dignitatem filiationis, & secundum eandem voluntatem, beneplacitum, & *homonymiam*: similiter adunionem & propinquitatem ratione affectionis & amicitiae: unionem pariter secundum inhabitationem veluti in domo, vel templo; ulterius conjunctionem ratione operationis & imperii divinitatis, ad cuius nutum Christi humanitas omnia compleret: demum unionem personalem, non *hypostaticam*, sed tantum secundum coaptationem, cum quis personam subiens alterius ejus vice loquitur, atque operatur. Hæc unionis genera statuisse Nestorium constat ex Cyrillo, Damasceno, Liberato, aliisque laudatis à Petavio lib. III. de Incarnat. cap. 3. Liqueat autem hæc omnia distinctionem personarum demonstrare, quoniam societas, amicitia, affectio, homonymia, propinquitas, & auctoritas, qua aliquis vice alterius loquitur, & alia istiusmodi plures personas significant. Resp. itaque Nestorium in priori sermone affirmare appellationem Christi significativam esse Dei & hominis, non quod Dei genitrix enixa esset Deum Verbum, sed quod peperisset hominem, in cuius persona, tanquam in templo inhabitaret persona Verbi: nam post allata verba eodem sermone ait: *Quoniam sancta Virgo est Dei genitrix ideo, quia illud templum, quod in ea ex Spiritu sancto creatum est, Deitati erat unitum; hominis vero genitrix, eo quod naturæ nostræ primitias assumpsit, &c.* Eodem pacto negavit Christum esse purum hominem, in quantum non est solum templum, in quo Sacerdos inhabitat, neque sola auctoritas Proregis, quæ mandata legesque præscribit. Ad 2. dicimus quod Nestorius admisit unum filium dignitate, honore, adoratione; non natura atque hypostasi: oppositum namque tradidit in V. Anathematismo, de quo supra, Arg. 3. Ad ultimum; tametsi Nestorius execrabatur hæresim Pauli quantum spectat ad Trinitatem divi-

narum personarum, ideoque fatebatur secundam Personam, id est, Verbum Deum societate, dignitate, auctoritate, atque omni alia unionem morali conjunctum fuisse humanitati, quod Paulus negabat: uterque tamen, Paulus ipse ac Nestorius conveniebat in oppugnanda Incarnatione Dominica, ut supra contestatione Cleri Constantinopolitani, & Collatione dogmatum utriusque demonstratum est. Ad postremam argumentationem dist. ma. Non errat in dogmate, qui affirmat sacram Virginem genuisse Deum & hominem, ita, ut Deus & homo sint unus Virginis filius unitate personæ, concedo: ita, ut unus sint unitate morali superius exposita, nego majorem: & distincta eodem pacto minori, nego consequentiam.

Insuper argumentaberis. Nestorius intendebat solummodo in Christo asserere duas naturas distinctas atque impermixtas, Catholicam veritatem propugnans, dummodo Apollinarii, Ariique damneretur impietas. Etenim in Epistola ad Joannem Antiochenum ait ideo negasse se Virginem Mariam esse Dei Genitricem, quoniam sermo, quod dicitur Θεοτόκος à multis hæreticis assumitur ut suus: hos autem hæreticos declarat esse sequaces Arii, & Apollinarii. Deinde asserit se Virginem appellare Θεοτόκον, modum incedens inter eos, qui nominabant Θεοτόκον, ut insinuarent Divinitatem à Virgine sumpsisse initium, & qui appellabant Ανθρωποτόκον, ut ostenderent in Christo nudam extitisse humanitatem; & ideo ait: *Christi eam vocavimus Genitricem, ut hæc vox utrumque manifeste significaret, id est, Deum & hominem.* Addit concedere se, ut pie Genitricem vel Particem Dei Virginem nominemus, sed non juxta Apollinarii vel Arii sensum, quasi divinitas Unigeniti ex sancta Virgine sumpserit initium. Præter hæc Sermone 6. profitetur se probare vocem Θεοτόκον, dummodo sacra Virgo minime dicatur Dea, quomodo dicenda esset in sensu Apollinarii, & si illa peperisset divinitatem, quoniam filius Matri debet esse consubstantialis: *Si quis inter vos, inquit: simpliciter voce Θεοτόκος gaudet, apud me nulla lis est de voce, tantum ne Virginem Deam nominet.* Denique Nestorius in Epistolis ad Cyrillum, ad Coelestinum, atque in sermonibus habitis in Templo Constantinopolitano fatetur Christum esse Deum & hominem, & Virginem Θεοτόκον propter unionem divinitatis, atque humanitatis, tantum non esse Dei genitricem juxta sensum hæreticum Apollinarii.

Resp.

9.
Aliis argu-
mentis pro
Nestorio.

10.
Responde-
tur.

Resp. juxta Nestorium, atque ipsius principii suppositis, fidem Catholicam, qua profitemur Deum & hominem unum esse Christum unitate personæ, apertissime esse hæresim Apollinarii. Vidimus enim admissam à Nestorio cum natura humana hypostasim, & substantiam creatam, quæ initium habuerit ex Virgine. Si igitur naturæ humanæ ac divinæ una substantia sit, consequens est in sententia Nestorii, divinitatem habuisse subsistendi initium à Virgine, & divinam naturam conversam in naturam creatam, ut tradidit Apollinarius. Hujus itaque hæresim execrando cum duplici natura duplicem in Christo statuebat hypostasim, duplicemque personam, unam Deum Verbum & Unigenitum Patris, alteram hominem & filium Virginis. Inter utrumque tamen unionem quamdam statuminans unum Christum prædicabat, sed unum per societatem, adnationem, affectum & inhabitationem, & voluntatis concordiam, ita, ut impium esset asserere quod filius genitus à Virgine sit filius Dei genitus ante Luciferum, & filius Dei ante Luciferum genitus, sit pro nobis natus, passus, crucifixus & mortuus, denegata cum unitate personæ etiam communicatione idioma-tum. Hanc esse Nestorianam doctrinam superius est demonstratum. Distinguo itaque propositionem, Nestorius propugnabat duas in Christo naturas, & dummodo damnaretur Apollinarii & Arii impietas, etiam admittebat vocem Θεοτόκον; & ex alia parte arbitrabatur in sensu Catholicorum, qui profitentur duas in Christo naturas subsistere in unitate personæ, contineri ipsam hæresim Apollinarii, concedo: & discrimen ad-mittebat inter Apollinarii hæresim, & sententiam Catholicorum, nego. Pos-trema argumentatio pro theoremate nostro producta difficultatem omnem eliminat.

11. PROPOSITIO II. Admittenda est in Christo una tantum Persona.

Probatur I. Hujus thes. veritatem comprobant omnia argumenta producta Volumine II. lib. VII. cap. 9. & II. ubi adversus Socinianos demonstratum est Christum esse filium Dei unicum, proprium, eique consubstantialem. Nam si duplex in Christo admittatur persona, divina nempe, & humana; illa necessario erit persona filii naturalis & coæterni: hæc persona filii assumpti, atque adoptivi. Attamen breviter atque directe contra Nestorium, Scripturis, Patribus, ac ratione veritatem Catholicam propugna-

bo. Christum itaque nobis tanquam unicam personam, in duabus tamen naturis consistentem Scriptura divina proponit. I. Apostolus in priori ad Corinthios cap. VIII. 6. ait: *Unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia.* Dixerat autem Joannes cap. I. 3. de Verbo, quod in principio erat apud Deum, *Omnia per ipsum facta sunt.* Igitur persona Domini nostri Jesu Christi, una eademque est cum persona Verbi, quod erat in principio. Compluribus aliis textibus confirmari potest hæc argumentatio. Eodem enim cap. versu 18. utique de Christo inquit idem Joannes, *Unigenitus filius, qui est in sinu Patris ipse enarravit.* Matth. XVI. 16. ait Petrus, *Tu es Christus filius Dei vivi.* Salvator ipse Joan. VIII. 58. *Antequam Abraham fieret, ego sum.* Thomas ipsius vulnera palpans Joan. XX. 28. exclamavit, *Domine meus, & Deus meus.* Apostolus ad Hebræos I. 3. *Qui cum sit splendor gloria, & figura substantiæ ejus, &c.* Joannes initio prioris Epistolæ: *Quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, &c.* Hæc omnia de Christo nemo dubitat pronuntiari. Ipse ergo non quantum ad humanam naturam attinet, sed quantum ad personam est ipsum Verbum, quod fuit ab initio, quod est splendor gloriæ, & figura substantiæ Patris, quod est verus Deus antiquior Abrahamo, & in æternitate permanens in sinu ejusdem Patris: atque hæc omnia citatis locis vindicavimus ab impiis interpretamentis hæreticorum. II. Nestorium refutat ipsius Domini testimonium Joannis I. 1. *Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in Cælo.* Quis enim loquitur? Christus. Ubi erat, dum hæc loqueretur? Inter- ra. Igitur persona Christi quæ loquebatur, est Filius Dei, qui descendit de cælo. Est aliquid aliud in verbis ipsis ad-notandum. Dum hæc Filius hominis in terra loquebatur, erat in cælo: nam inquit, *Filius hominis, qui est in cælo.* At non erat in cælo ratione naturæ humanæ, quam nondum glorificatus ad Patris dexteram collocaverat. Erat itaque filius hominis in cælo ratione personæ, quam proinde cogimur asserere eandem personam esse, ac personam Verbi immensam ac sempiternam. Aliud quoque in iisdem verbis observandum est. τὸ ἀνέβηται, & descendit non est præsentis temporis, sed præteriti, ut liquet ex Græco, ἀδελφὲς ἀναβέβηται εἰς τὸ οὐρανὸν, ὃ ἐκ τῆ οὐρανῆς καταβὰς. Quo autem pacto Filius hominis, dum Nicodemum

num alloqueretur, coelum conscenderat, nisi ratione personæ, quæ sicut descendit accipiens formam servi, ita filium hominis hypostatica unione exaltavit? Huc spectat quod legimus cap. vi. versu 59. *Hic est panis, qui de celo descendit*; & versu 63. *Si ergo videritis filium hominis ascendentem, ubi erat prius*. Sed legendus de hoc argumento Cassianus lib. iv. de Incarnat. cap. 6. & quæ ibidem adnotavit Gazæus. III. Idem confirmant loca, quæ nobis Divini Verbi incarnationem, ac mortem proponunt; cujusmodi sunt Joannis i. 14. *Verbum caro factum est*. I. ad Corinth. 11. 8. *Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent*. Ad Philipp. 11. 7. *Semet ipsum exinanivit formam servi accipiens*. Enimvero nisi in Christo una tantum persona admittatur, sed duæ, quas inter sit unio duntaxat moralis, de qua præcedenti propositione; non potest admitti inter divinam, humanamque naturam talis idiomatum communicatio, ut Verbum possit dici incarnatum, crucifixum, & exinanitum; quemadmodum hæc minime enuntiantur de Spiritu sancto, cujus tamen justî sunt templum, atque habitaculum. Verum de communicatione idiomatum infra: interim legite Augustinum i. de Trinit. cap. xii. n. 28.

12. Accedit ad refellendos Nestorianos
2. Ex Patrum Sanctorum Patrum traditio; de qua plu-
ra Bellarminus lib. 111. de Incarnat. cap. 6. Jodocus Coccius lib. 11. art. 2. Petavius de Incarnat. lib. 111. cap. 11. Tournely Q. vii. art. 1. omnesque Theologi. Quare necessum non est, ut omnia exscribamus, sed proferendi sunt nonnulli ex Græcis, Latinisque Patribus illustriores, Athanasius, Nazianzenus, Chrysostomus, Ambrosius, Hieronymus, & Augustinus. Athanasius ergo in libro de Incarnat. inquit: *Homo una persona, & unum animal est, ex spiritu & carne concretum; ad cujus similitudinem intelligendum est Christum unum esse, & non personas duas*. Nazianzenus, Orat. xxxi. *Id, quod non erat assumpsit, non duo factus, sed unum ex duobus fieri sustinens: Deus enim ambo sunt, id quod assumpsit, & quod est assumptum: natura duæ in unum concurrentes, non duo filii*. Chrysostomus in Epistola ad Cæsarium: *Et si enim (in Christo) duplex natura; verumtamen indivisibilis unio, in una filiationis persona, & substantia*. Ambrosius de Incarnat. cap. 5. *Non alter ex Patre, alter ex Virgine: sed idem aliter ex Patre, aliter ex Virgine*. Hic-

ronymus contra Helvidium: *Natum Deum ex Virgine credimus, &c.* S. P. Augustinus cap. 5. Enchiridii: *Christus Jesus Dei filius, Deus & homo est, Deus quia Dei Verbum, homo autem, quia in unitatem personæ accessit Verbo anima rationalis, & caro*: & Tractatu 49. in Joannem: *Anima & caro Christi cum Verbo Dei una persona est, unus Christus est*. Jure itaque meritoque ex tam apertis Scripturarum testimoniis, atque ex perpetua traditione, quam & antiqui servaverant, & posteriores Patres collustrarunt, proscribere Nestorium Synodus Ephesina, Chalcedonenfis, Quinta Oecumenica; sive Constantinopolitana secunda, atque universalis Ecclesiæ irrefragabilis auctoritas,

13. Confoditur denique hæresis Nestoriana Theologicis ratiociniis. Principio Fi-
dei Symbola, & Apostolus ad Ephesios 14. 5. aliisque in locis supra laudatis, Dominum Jesum Christum unum esse testantur; & Symbolum præsertim Nicænum, ut observatum à Rufino in Expositione Symboli §. 4. in ea voce *Unum* emphasim quandam constituit, *εἰς ἓνα* *Κυριον Ἰησοῦν Χριστόν*. Si hac fide revincitur error Gnosticorum, qui Christum à Jesu divellentem, ut inquit Irenæus lib. 1. cap. 2. negabant unitatem personæ Salvatoris, cur etiam non refutatur Nestoriana blasphemia? Profecto Gnostici affirmantes Christum Creatoris & Demiurgon transisse per Virginem, ut per canalem affloret aqua, & in illo Jesum ex Pleromate descendisse, atque inhabitasse; nec non Valentiniani, qui autumabant alium esse *Monogenem*, Unigenitum, alium *Logon*, Verbum, & unum in alterum advolasse, antiquis Græcorum Symbolis damnabantur. Atque hinc factum puto, quod Occidentales Ecclesiæ, in quibus Gnosticorum errores non adeo invaluerant, præcise sæculis vocem *Unum* communiter non enuntiant. At eandem unionem, quam statuit Nestorius inter Verbum, & Christum, illi hæreticorum aliorum antesignani constituiebant inter Demiurgon & Jesum, sive inter Monogenem, & Logon; ut res per se loquitur. Fides ergo Apostolica quemadmodum Ebionis, Valentini ac Cerinthi commenta retundit proponens unum Dominum Jesum; ita ab initio Christiani nominis illorum germen Nestorium evidentissime prædamnavit.

Hæc nostra argumentatio fons est, & fulcrum aliarum omnium, quas adhibuerunt in hoc dogmate Viri docti. Sunt illæ,

illæ, quod ſi in Chriſto multiplicentur perſonæ, neque ſit inter iſtas unitio alia, præter eam, quam Græci appellant *κατὰ παραθεσιν*, ſecundum appoſitionem, qualis eſt inter lapides coacervatos, aut inter corpus ejuſque indumentum, ſive inter domum ibique habitantem; non magis eſt unus Dominus Jeſus Chriſtus, quam unum ſint Deus & templum, veſtis & homo, lignum & lapis. Quod ſi in rationabilem animum poſſit cadere; neque unus eſt Chriſtus, neque Verbum caro factum eſt, neque Salvator habuit efficaciam mundum redimendi, neque recte appellatus eſt Dei Unigenitus, neque in myſterio Dominicæ Incarnationis occurrit dignum aliquid divinum, atque admirandum. Id vero cum Chriſtiano- rum aures perhorreſcant; execrari debemus impiiſſimum ſceleſtiſſimumque Neſtorium, non tantum ut Gnoſticorum germen veneficum, verum etiam ut Paganum, Judæum, hoſtemque Religionis noſtræ inſenſiſſimum; quod proximo capite confirmabo.

AD NESTORIANA SOPHISMATA.

14. *Objicitur* 1. Pro hæreſi Neſtoriana poſſunt ea, quæ ſequuntur, opponi. Primum: Divina Scriptura nobis humanitatem Chriſti deſcribit comparatione templi, tabernaculi, atque indumenti. Ut ergo iſta non habent cum homine ſubſiſtentia communem; ita Dei filius non habet cum aſſumpta humanitate eandem hypoſtaſim. Ant. probatur, quoniam Chriſtus de corpore ſuo ait Joan. 11. 9. *Solvite templum hoc*. Idem Chriſti corpus tabernaculo comparatur Pſalmo x1. 10. & in Epistoſta ad Hebræos cap. ix. 11. necnon habitui & veſtimento ad Philippenſes 11. 7. & Apocalypſis xix. 16. hæc enim loca de humanitate Chriſti Patres, atque interpretes ſolent accipere.

15. *Reſponde-* Reſpondeo etiam comparate ad rationalem animam dici in ſacris literis corpus domum, tabernaculum, indumentum. Apoſtolus enim in 11. ad Corinth. v. 1. ait: *Si terreſtris domus noſtra hujus habitationis diſſolvatur*, &c. & infra 4. *Nam & qui ſumus in hoc tabernaculo, ingemſcimus gravati*: & ſimiliter Judæ verſu 23. de corpore vitiis polluto, *Odientes eam, quæ carnalis eſt, maculatam tunicam*: quod recte uſurpatum eſt ad commonſtrandam ſpiritualis, & corporalis naturæ diverſitatem. At de Chriſto ob aliam quoque cauſam vocabula iſta enuntiantur. *Templum* corpus ſuum appellavit, propterea quod ſicut Jeroſolimitanum ædificavit Salomon, atque

R. P. Berti Theol. Tom. V.

illud replevit gloria Domini: ita plasmavit Sapientia corpus Dominicum, & in eo inhabitat *omnis plenitudo Deitatis corporaliter*, ut inquit Apoſtolus ad Colloſſ. 2. 9. Sicut etiam templum illud poſtquam dirutum fuerat, magna cum gloria fuit iterum ædificatum, ita Chriſtus agens de morte triumphum reſurrexit à mortuis. *Velamen* etiam, & *veſtimentum* dicitur ejus humanitas, quoniam in ea latebat divinitas: quod Apoſtolus demonſtrat citato capite ad Philippenſes, *qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo; ſed ſemetipſum exinanivit formam ſervi accipiens*, &c. Vide etiam, quæ diximus adverſus Phantaſtaſtas cap. 2. hujus libri. Diſtinguo itaque ant. Chriſti humanitas comparatur templo, tabernaculo, atque indumento; quoniam diſſolvenda erat per mortem, quoniam in ea habitat plenitudo divinitatis, quoniam ſub ea latebat divina majeſtas; concedo: ita hiſ rebus comparatur, ut denegetur inter divinam, humanamque naturam unio ſubſtantialis & *hypoſtatica*; nego antecedens.

16. *Objicitur* 2. Præterea videntur Neſtorianum dogma confirmare complures ſententiæ Patrum: quorum aliqui cum Baſilio in Sermone de Spiritu ſancto ad Amphilochium, & in explicatione quinquageſimi noni Pſalmi appellarunt Chriſtum hominem *Deiſerum*, ut adverſus anathematifimos Cyrilli ait Theodoretus. Alii cum Auguſtino lib. xi. de Civit. Dei cap. 2. ſcribunt filium Dei *hominem* aſſumpſiſſe; alii demum cum Chryſoſtomo Hom. 3. in Epistoſtam ad Hebræos affirmant Deum, & hominem *duas eſſe perſonas*.

17. *Reſponde-* At hæc non ſunt alicujus momenti. Baſilius enim non hominem *Deiſerum* appellat Chriſtum, ſed *Σαρκαδόροπον*, *Carnem Deiſeram*, eoquod revera humana caro ſit unita *hypoſtati*ce Deo Verbo: quamquam ſi *hominem Deiſerum*, aut Baſilius, aut alius dixerit, oppoſuit vocabulum iſtud Apollinario, qui à Verbo aſſumptam denegavit animam rationalem; ideoque Chriſtum adverſus Apollinarifas quidam hominem *Deiſerum* appellarunt. ne quis crederet divinum Verbum ſolam carnem absque anima rationali, quæ humanæ ſubſtantia pars eſt præcipua, ſibiſmet copulaſſe. Ad commonſtrandam in Chriſto perfectam humanitatem corpore, animoque conflatam, à Verbo aſſumptum hominem Patres tradiderunt; ideoque per τὸ *hominem* non ſigni-

significarunt hypostasim, sed naturam. Et de Augustino nulla quidem occurrit dubitatio; cum eo loci probet ideo Christum esse Mediatorem Dei & hominum, quia in unitate personæ duas habet naturas; hominis, qua est via perveniendi ad Deum, & Dei, ad quam homines pervenire appetunt; ideoque ait: *Sola est adversus omnes errores via munitissima, ut idem ipse sit Deus, & homo, quod itur Deus, qua itur homo.* Chrysostomus denique ex Epistola ad Hebræos refellit pervicaciam Judæorum, qui negant venisse promissum Liberatorem, hæreticosque illius ævi, præsertim Paulum Samosatensem, & Marcellum Photinianum, qui oppugnarunt divinarum personarum distinctionem. Scribens ergo duas esse personas, Deum, & hominem, quod ibidem bis affirmat, contra Judæos primum, deinde contra Marcellum; significat primo, præter Deum invisibilem qui Christum unxit, esse Deum hominem qui à Patre unctus est, exponens ea verba, *Propterea unxit te Deus, Deus tuus:* deinde inquit plures dari personas secundum *hypostasim* divinas, Filium nimirum & Patrem; atque ita mysterium Incarnationis & Trinitatis collustrat. Quare errant, qui putant accipi à Chrysostomo *Personam* pro *natura*; quod omnino apud Chrysostomum inusitatum est, & liquet ex repetitione ejusdem sententiæ contra Photinianos: dum enim ait S. Doctor, *ὁμοῦ πρόσωπα, duas personas* esse Patrem & Filium, oppugnans Marcellum proculdubio demonstrat per *τὸ πρόσωπα* hypostases, non discrepantes naturas. Qui vero cum Sixto Senensi lib. vi. Biblioth. S. Annot. 329. Vellofio Adv. in Tom. 1v. Chrysostomi quæst. 29. aliisque doctis viris arbitrantur verba Chrysostomi in Græcis codicibus fuisse depravata, etsi id conantur ostendere ex Theophilacto, & ex verborum antithesi, manifestæ rationis patrocinio destituuntur.

18. Nestoriani insuper objiciunt: Christus perfectus homo est; perfectio autem hominis ubi est, si natura humana nequaquam per se subsistat? Imo si natura illa propria caret substantia? Econtra, cum humanitatis substantia in Christo una sit, quemadmodum una est in Socrate, aut alio naturæ humanæ individuo; habet consequenter substantiam suam, rationemque personæ, cum nihil hæc sit aliud, quam *rationalis naturæ individua substantia*. Hanc enim ex Boetio

desumptam definitionem personæ Theologi communiter recepere.

Resp. in substantia distinguenda esse duo. Unum est *οὐσία, natura*, atque *essentia*, in eo sita, quod sit per se, scilicet non adhæreat alicui adinstar accidentis, quod permanente eadem natura potest deperdi; & si forte alteri conjuncta est, sit tamen de se idonea, ut existat à quocunque altero separata. Id in Christi humanitate nequaquam deest, quippe ex intrinsecis suis est anima rationalis, & caro, neque ita adhæret Redemptori nostro, ut ab eo divelli possit, subsistente adhuc Christi, qui duplici constat natura, hypostatica unione: quoniam si humanitas abesset, non Christus homo foret amplius, sed Verbum in forma Dei. Est etiam humana Christi natura adeo in genere suo completa, ut nisi haberet cum divina communionem hypostasis, subsisteret per se ipsam. Nihil ergo eorum, quæ ad *οὐσίαν* pertinent, illi deest. Alterum, quod in substantia debet spectari, est *οὐσιώδες, substantiæ adventitia habitudo*, ut quod subsistat se sola, aut conjuncta alteri; id enim quemdam existendi modum importat, non perfectionem, quæ requiritur ad *οὐσίαν*, sive, ut inquirunt, *ad speciem* constituendam: atque hac ratione immortalis anima *substantiam* suam habet, sive conjuncta sit corpori, sive ab eo separata; cum hoc tamen discrimine, quod anima, cum *forma* sit, adhæret carni nexu connaturali, at Christi humanitas, cui nihil deest ex modulo speciei suæ, mirabili œconomia, & virtute Spiritus sancti transit in consortium divinitatis. His explicatis diluuntur Nestoriana argumenta. Si enim spectetur in humanitate Christi *οὐσία, & natura*; habetur eadem substantialis perfectio, ac in hominibus cæteris: si attendatur *οὐσιώδες, & existendi modus*; est longe humanitate nostra præstantior: quippe melius est esse Dei, quam creaturæ, & præstantius regi divina potestate, quam imbecillitate mortali. Est etiam Christus, quemadmodum Socrates, aut hominum alter, *individuum* humanum, in quantum unus homo est, præditus propria & singulari *substantia*: at non est in ratione *persona* Filius Dei aliis hominibus æquiparandus; quoniam cum *persona* sit individua substantia sui juris, & *incommunicabilis* alteri, natura Socratis à Deo non assumpta, neque alia communicatione fruens, quàm naturalium proprietatum, sui juris est, sive persona creata: sed

ſed humana natura Chriſti conjuncta Verbo, & fruens conſortio divinitatis, tranſiit ad jura divinae perſonae; & ideo quamvis una ſit, atque individua, caret propria *perſonalitate*, & hypotheſi. Definitio itaque Boetii vera eſt, ſi nomine *ſubſtantiae* intelligas naturam com-

pletam, & affectam peculiaris exiſtentiae modo, atque, ut Scholae loquuntur, *ultimò terminatam*; falſa autem ſi intelligas aut naturam *incompletam*, qualis eſt anima rationalis, aut naturam aſſumptam, & ad jura divinitatis evectam, qualis eſt humanitas Salvatoris.

C A P U T XIV.

An Beata Virgo dicenda ſit Θεοτόκος, id eſt, Deipara.

S U M M A R I U M.

1. Status quaſtionis.

2. 3. & 4. Probatur Mariam rectè dici Deiparam.

5. & ſeqq. Solvuntur objectiones.

1. Status quaſtionis.

PRAECEDENTI affinis eſt quaſtio, an in-temeratam Virginem appellare debeamus Θεοτόκον, *Dei matrem ac Genitricem*, an, ut contendebat Neſtorius, Θεοτόκον tantum, ſcilicet *Matrem Chriſti*: quod ut rite definiatur, vis nominum eſt inquirenda. Verbum *τίκτειν* non ſolum ſignificat *parere*, & *in lucem foetum effundere*, ſed etiam illum gignere, atque in propriis viſceribus formatum emittere. Affert complura exempla ex Homero, Sophocle, & Heſiodo Robertus Conſtantineſis in Lexico; nonnulla etiam ex Patribus, qui idem verbum uſurparunt in explicanda aeterna Patris generatione, de Incarnat. lib. 111. cap. 15. eruditus Petavius. Hinc apparet Neſtorii vaſtrities, & liquet cur aliquando viſus ſit Θεοτόκον non reprobare, in quantum Virgo puriſſima ediderit Salvatorem, ac non Deum factum hominem, ſed Chriſtum, in quo ipſe Deus inhabitaverit. Econtra etiam ſi veriſſime genuerit illa dominum Jeſum Chriſtum, ſitque proinde Θεοτόκος; vigente tamen Neſtoriana hæreſi, oportunitas erat Χριστοτόκον non pronuntiare, ne Chriſtum, ac Deum Verbum quis in duas perſonas diſperſceret. At explicatis vocabulis, pertractandum de dogmate.

PROPOSITIO. Virgo Maria rectè appellatur Θεοτόκος, *Deipara*, cum revera Deum genuerit, atque in utero ſuo formatum ediderit.

1. Demonſtratur.

Demonſtratur 1. auctoritate Scripturarum. Principio huc ſpectant; quae filium hominis Deum ac dominum eſſe declarant, de quibus libro VII. cap. XI. nec non vaticinium Eſaiæ explicatum cap. 1. hujus libri. Deinde manifeſta ſunt verba Apoſtoli ſcribentis ad Rom. 1. 3. de Filio Dei: *Qui factus eſt ei ex ſe-*
R. P. Berti Theol. Tom. V.

mine David ſecundum carnem. Quem ergo enixa eſt Virgo mater, eſt idem Filius Dei, & quidem non adoptione, ſed nativitate, generatione, ac natura. Enimvero ſi cum aliquibus legendum putas, *παις τῆς υἱῆς αὐτῆς τῆς γενόμενῃς ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα*, *qui factus eſt ex ſemine David ſecundum carnem*; aperte Dei Genitricem fateris; ſi contendis ſcriptum *τῆς γεννημένης*, *qui natus, & genitus eſt*, idem ſequitur apertiſſime: fateris enim Mariam non ſolum peperiffe filium Dei, ſed etiam illum genuiſſe; & hominem efformaffe. Neque de filio adoptivo loquitur Paulus, cum addito pronomine *αὐτῆς* designet filium proprium ac ſingularem, illum dominum appellet, & commiſſum ſibi Evangelicum munus commendans ſcribat per ipſum Chriſtum, non per homines, ſe fuiſſe vocatam Apoſtolum, & ſegregatum in Evangelium. Atque ad Galatas IV. 4. ait idem Paulus: *Miſit Deus filium ſuum factum ex muliere, factum ſub lege.* Utrumque occurrit hoc loco, *γεννημένον ἐκ γυναικός*, *genitum, & hominem factum ex muliere*, atque *γενόμενον ὑπὸ νόμου*, *factum & conſtitutum ſub lege.* Ex his argumentamur. Rectè appellatur Dei Genitrix, quæ concepit, peperit, genuitque Verbum unigenitum Dei filium. Maria Unigenitum Dei filium concepit, ac genuit. Rectè ergo Maria ſemper virgo dicitur Dei Genitrix.

Confirmatur Catholica veritas traditione: Martyr Juſtinus in Apologetico 2. Confirmatur. inquit: *Verbum formatum eſt, & homo factus ex Virgine.* Ignatius in Epift. ad Ephēſios: *Deus noſter Jeſus Chriſtus ex Maria genitus eſt.* Hippolytus Martyr laudatus etiam à Theodoretō: *Verbum Deus, & homo, primogenitus in utero*
Q 2 for